

FÖROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐRASKAPUR

Nr. 11 Ljósmyndir: 100 mm., 20 myn. 4
1. sbl., 15 opna x 3 og 4. sbl. LEYGARDAGIN 12. MARS 1955 Blaðið verður búið á miðviku — og
kostar kr. 120 — og gætt um fríðingstíð 28. apr.

(Brot úr Føroya Sosialdemokrati mars/apríl 1955)

Góðir sjónleikarar

Leikurin Mýs og Menn, eftir John Steinbeck, hevur verið framfördur í Havn. Heðin Brú skrivur m. a. um henda leik, at hesin var so væl framborin, at slíkt ikki er sætt í Havnini áður. Hann stimbrar teim leikandi at halda fram í góðum treysti, og hevur góðar vónir um framtíðar sjónleikarvirksemi í Havnini. Mannagongdin hevur nú í nógv ár verið tann, at leikurin er batnaður tak fyri tak, sigur Heðin Brú.

Sangarastreika í Havn

Í sama blaði verður sagt, at Videre prestur í vikuni frammanundan skrivaði eina blaðgrein, har hann fanst at kirkjusinginum í Havnar kirkju, sum hann helt vera út av lagi ringan. Til festugudstænastuna seinasta mikukvöld metti kirkjukórið ikki upp, men annars gekk gudstænastan sína vanligu gongd.

Sosialurin heldur, at tað tó neyvan hevur verið sjálvum kirkjukórinum Videre hevur funnist at, men heldur meinigheitssanginum, ið fleiri enn hann kundu ynskt betur.

Blaðið vónar annars, at kirkjukórið fer at finna aftur í kirkjuna, tí tað kann kirkjan ikki vera fyrriuttan.

Út úr FA

Havnar Arbeidsmannafelag samtykti við 34 atkvøðum fyri og 4 imóti, at siga seg úr Føroya Arbeidsarafelag. Sosialurin ivast tó í, um bert sløk 5% av limum felagsins kunnu taka eitt so álvarsamt stig.

Tulipanærin

Ein havnamaður skrivur í einum lesara-brævi, at partur av seyðinum hevur havt ringar dagar, men hinvegin er tað eisini seyður, sum ikki hevur liðið nakra neyð. Hann hevur havt gyltar dagar. Hetta er tulipanærin — ella seyðurin, sum um næturnar stríkur í Havnar gøtum fyri at royna at sleppa sær inn í onkran urtagarð at leika seg við teim nállum og blómuspírur, ið nú fara at spretta. Hann heldur, at hetta er ein sonn plága, sum endi má fáast á. Heitast kann á politíð, men tað man helst vera eins deytt fyri hesi áheitan, sum fyri áheitanini viðvíkjandi leysum hundum í Havnar gøtum, skrivur lesarin og heldur, at onnur ráð eru ikki til at taka, enn at borgarar sjálvir taka sær um reiggi, og taka tann seyðin upp, teir siggja ganga leysan í býnum, og leiða hann oman í »Arnes Minde«, so ánararnir megu gjalda nakað fyri at fáa hann aftur. Tí, tað eru teir, ið seyðin eiga, og so illa fara um hann, ið eiga at beta fyri óskilið, og ikki seyðurin sjálvur, skrivur havnamaður.

Myndin sýnir ta gomlu pressuna uppi á Heygsbreyt — prentsmiðjan hjá Sosialinum í 20 ár. Pressan var frá hinumegin aldarskiðtið, men koyrði líka til 1974 — so dánt í hvussu er.

Úr lögtinginum:

Bensinskattur og prísiskoyti

NÚ SKULU ÚTRÓÐRARMENN OG BILSTJÓRAR KYRKJAST

Undir hesi yvirskrift skrivur Sosialurin um eitt uppskot, sum lögmaður, Kr. Djurhuus, hevur lagt fyri tingið, um at áleggja bensini ein toll uppá 70% av innkeypsprisinum, ella 20 oyru fyri liturin. Sambandsmenn tóku væl undir við uppskotinum. M. a. høvdu Andr. Djurhuus og Hans Iversen orðið, har teir hildu hetta vera eitt gott uppskot. Her er ein ótollað vera, sum væl kundi bera henda tollin, hildu teir.

Hinvegin hildu J. Fr. Øregaard og J. P. Davidsen hetta vera eitt skilaleyst uppskot. Teir ferdur fram, at bensin var ikki nøkur skreyttvera, og var neyðugt fyri mong fyrri at kunna røkja vinnu sína, og nevndu teir serliga útróðramennin.

Javnaðarflokkurin hevði sitt broytingaruppskot til landsstýrisuppskotið, har teir mæltu til, at bensin til útróðrabátar og annars bensin til nýtslu í samband við allan fiskiskap, skuldi vera undantikið tollinum. Javnaðaruppskotið varð felt og landsstýrisuppskotið samtykt.

Men tá talan var um prísiskoytið, var Sosialurin meiri bjartskygdu. Ikki minst nú bensingjald var fyri, lögdu javnaðarmenn dent á, at útróðramenn fingi prísiskoyti. Hetta eydnaðist. Lögmaður gav eftir at lata útróðramenn eitt prísiskoyti uppá 2 oyru pr. kg av rá-fiski.

Hetta var strítið, men hesaferð vundu vit tó nakað, skrivur Sosialurin í apríl 1955 — fyri 25 árum síðani.

Ein minnilig ferð:

Erlendur og Hákun sluppu ikki avstað vegna kava

(brot úr Sosialinum 6. og 9. februar 1963)

Erlendur Patursson og Hákun Djurhuus boðsendir av dansku stjórnini til samráðingar um 12 fjórðings sjómarkið

heldur truplu ferðini hjá Hákuni og Erlendi:

Ikki fyrr enn hósdagin seinrapartin fór danska militærflogfarið við Hákun Djurhuusi og Erlendi Paturssyni. Við í ferðini vóru eisini ríkisumboðsmaðurin og landsstýrisins skrivstovustjóri.

Samráðingarnar við ríkisstjórnina fóru fram í gjár, men tær vóru ikki lidnar og munnu helst halda fram í dag.

Nú teir eru farnir at samráðast við ríkisstjórnina, er tað almanna hugsan í Føroyum, at landsstýrismenninir nýta høvi til at samráðast við ríkisstjórnina um yvirtøkumálini, sosum skúlan, postverkið og eisini um statsborgarskapin.

Trupult gekst landsstýrismonnum at sleppa av landinum. Týsdagin skuldi teir fara úr Vágum við danska militærflogfarinum, sum var komið eftir teimum; men so nógur kavi legðist á flogvöllin, at ikki var farandi. Einir 50 danskri marinusoldátar frá Niels Ebbesen royndu síðan at sópa farleið fyri landsstýrisins loysingar og fullveldis-hetjum; men einki bar til. — Týskvöldið fóru teir so umboð á Niels Ebbesen, ið vildi flyta teir til Hetlands; men tá teir frættu, at tað vildi taka skipinum eitt samdøgurð at sigla til Hetlands, settust teir aftur. Mikudagin skuldi Niels Ebbesen flyta teir aftur til Havnar, men teir vóru komnir at sita so væl umboð á danska herskipinum — bliðir vóru menninir — at teir fóru ikki í land í Havn, men fylgdu við skipinum inn á Skálafjørð, har Thorshavn síðan flutti teir til Havnar. Endiliga hósdagin eydnaðist tað landsstýrismonnum at sleppa avstað við danska flogfarinum.

Bretar geva longu ilt av sær

Í Bretlandi eru tíðindi um útflytanina av sjómákinum illa dámd — so illa, at blóðini har nú skriva um at steingja marknaðin fyri sølu av føroyskum fiski. Nú fæst so at siggja, hvussu leikur fer; men givið er, at fiskimarkið eigur, og hevur sjálvsagdan rætt at verða flutt út á 12 fjórðingar — har er eingin onnur leið gongd.

Treiska Bretland hevur megina — men vit hava rættin!

og í næsta blaðnum verður greitt frá tí

